

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Polifónia (Ellenpont és fuga) 2 (TLM 3405)

Polifonie (Contrapunct și fugă) 2 (TLM 3405)

Egyetemi tanév 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.3. Intézet	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.4. Szakterület	Zene
1.5. Képzési szint	Alapképzés (BA)
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Zeneművészet
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Polifónia – Ellenpont és fuga (Polifonie – Contrapunct și fugă)				A tantárgy kódja		TLM 3305	
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			dr. Csákány Csilla						
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			dr. Csákány Csilla						
2.4. Tanulmányi év	II.	2.5. Félév	2	2.6. Értékelés módja		V	2.7. Tantárgy típusa		DD

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium/labor/projekt	1
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	28	melyből: 3.5 előadás	14	3.6 szeminárium/labor	14
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					5
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					5
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					8
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszáma					22
3.8. A félév összóraszáma					50
3.9. Kreditszám					2

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	Zeneelméleti előképzés, a kulcsok és hangjegyek ismerete
4.2. Kompetenciabeli	Kottaolvasási képesség

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Vetítő, hangszóró, zongora
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	Vetítő, hangszóró, zongora, kották sokszorosítási, nyomtatási lehetősége

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

Szakmai/kulcs-kompetenciák	- A zenei szöveg (partitúra) és a hangzó anyag (interpretáció, audíció) összekapcsolása az elsajátított zenehallgatási és zenei írás-olvasási készségek (beleértve a belső zenei hallást is) alapján (közepes nehézségi fok). - A klasszikus zeneszerzési technikák alapvető sajátosságainak helyes alkalmazása, valamint a zenei elemzés alapvető módszereinek használata.
Transzverzális kompetenciák	- Hatékony csapatmunka-technikák alkalmazása különböző hierarchiai szinteken. - A szakmai képzés szükségességének objektív önértékelése a munkaerőpiaci követelményekhez való alkalmazkodás és beilleszkedés érdekében.

6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	A hallgató ismeri azokat az elméleteket, fogalmakat és alapelveket, zenei nyelvi elemeket, szabályokat, amelyek a klasszikus zeneszerzési technikák és a zenei elemzés bevett módszerei alapját képezik, különös tekintettel a szakirányra.
Képességek	A hallgató képes megfelelően alkalmazni a klasszikus kottaírási technikákat (a szakiránytól függően változó specifikussággal és komplexitással), esztétikai és szemantikai eredmény elérése céljából.
Felelősség és önállóság	A hallgató képes kreatív és kritikus módon elemezni a szakirányhoz tartozó zenei műveket zenei gondolkodásmódjának és megszerzett ismereteinek segítségével, összefüggésbe hozva a zenei nyelv elemeit, az írástechnikákat és a zenei formákat a zenei kifejezésmóddal.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	- A tantárgy elsődleges célja, hogy a diákok elsajátítsák a dallamformálás és a dallamsorok egymásra építésének szabályait. - Ösztönzi a két- és háromszólamú ellenpontgyakorlatok készítését, továbbá a barokk ellenpont technikáinak alapos megismerését, valamint a korszak főbb műfajainak felfedezését.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	- A tantárgy sajátos célja, hogy elemző szemlélettel közelítsen egy-egy mű többszólamú világához, megértve annak szólamstruktúráját és szerkezeti logikáját. - A tantárgy ösztönzi a diákokat saját többszólamú – a polifónia szabályai szerinti – művek komponálására.

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A barokk ellenpont fogalmai	Előadás, audíció, kottaelemzés	Palisca, C.: <i>Barokk zene</i> . Zeneműkiadó, Budapest, 1976.
2. A bachi dallam jellemzői	Előadás, audíciók, példák elemzése	Szabolcsi, B.: <i>A melódia története</i> . Editura Zeneműkiadó, Budapest, 1957.
3. A passus duriusculus, hármashangzatfelbontás, latens polifónia	Előadás, audíciós gyakorlatok, esettanulmány	Gárdonyi Z.: <i>J. S. Bach ellenpont-művészetének alapjai</i> . Zeneműkiadó, Budapest, 1967.
4. Téma és tématranszformációk (augmentáció, diminúció)	Előadás, kottaelemzés	Gárdonyi Z.: <i>J.S.Bach kánon-és fúgaszerkesztő művészete</i> . Zeneműkiadó, Budapest, 1972.
5. Négyeshangzatok használata	Előadás, audíciós gyakorlatok	Avasi B.: <i>Zeneelmélet</i> , vol. I. Editura Tankönyvkiadó, Budapest, 1987.
6. Disszonancia használat a bachi kétszólamú ellenpontban	Előadás, elemzés	Terényi, E. – Coca, G.: <i>Contrapunct și fugă</i> . Editura MediaMusica, Cluj Napoca, 2010.
7. Kánon	Előadás, elemzés	Gárdonyi Z.: <i>J.S.Bach kánon-és fúgaszerkesztő művészete</i> . Zeneműkiadó, Budapest, 1972.
8. Expresszív disszonanciák, késleltetés típusok	Előadás, példák elemzése	Toduță, S.–Türk, H. P.–Herman, V.: <i>Formele muzicale ale Barocului în operele lui J. S. Bach</i> , vol. I-III, Editura Muzicală, București, 1969-78.
9. A kétszólamú ellenpont szerkesztési technikái	Előadás, műelemzés, feladatok korrekciója	Riemann, H.: <i>Handbuch der Fugen-Composition</i> . Max Hesses Verlag, Berlin, 1971.
10. A chaconne	Előadás, elemzés	Michels, U.: <i>SH Atlasz, Zene</i> . Editura Springer Hungarica, Budapest, 1994.
11. A fuga és típusai	Előadás, elemzés	Gárdonyi Z.: <i>J.S.Bach kánon-és fúgaszerkesztő művészete</i> . Zeneműkiadó, Budapest, 1972.
12. Kettős, hármas, négyes fuga	Előadás, elemzés	Voiculescu, D.: <i>Fuga în creația lui J. S. Bach</i> . Editura Muzicală, București, 2000.
13. Variációs forma	Előadás, műelemzés, feladatok korrekciója	Eisikovits, M.: <i>Polifonia barocului. Stilul bachian</i> . Editura Muzicală, București, 1973.
14. A Zenei áldozat és különleges szerkesztési megoldásai	Előadás, zenei példák audíciója, elemzése	Bergel, E.: <i>J. S. Bach, Die Kunst der Fuge</i> . Bonn, 1980.
Könyvészet Avasi B.: <i>Zeneelmélet</i>, vol. I. Editura Tankönyvkiadó, Budapest, 1987. Bent M.: <i>Counterpoint, Composition and Musica Ficta</i>. Routledge, 2002. Bergel, E.: <i>J. S. Bach, Die Kunst der Fuge</i>. Bonn, 1980. Bukofzer, M.: <i>Music in the Baroque Era</i>. New York, 1947. Eisikovits, M.: <i>Polifonia barocului. Stilul bachian</i>. Editura Muzicală, București, 1973. Gárdonyi Z.: <i>J. S. Bach ellenpont-művészetének alapjai</i>. Zeneműkiadó, Budapest, 1967. Gárdonyi Z.: <i>J.S.Bach kánon-és fúgaszerkesztő művészete</i>. Zeneműkiadó, Budapest, 1972. Jeppesen, K.: <i>Contrapunctul. Tratat de polifonie vocală clasică</i>. Editura Muzicală, București, 1967. Michels, U.: <i>SH Atlasz, Zene</i>. Editura Springer Hungarica, Budapest, 1994. Negrea, M.: <i>Tratat de contrapunct și fugă</i>, Editura Pentru Literatură și Artă, București, 1956. Palisca, C.: <i>Barokk zene</i>. Zeneműkiadó, Budapest, 1976. Riemann, H.: <i>Handbuch der Fugen-Composition</i>. Max Hesses Verlag, Berlin, 1971. Szabolcsi, B.: <i>A melódia története</i>. Editura Zeneműkiadó, Budapest, 1957. Terényi, E. – Coca, G.: <i>Contrapunct și fugă</i>. Editura MediaMusica, Cluj Napoca, 2010.		

Toduță, S.–Türk, H. P.–Herman, V.: <i>Formele muzicale ale Barocului în operele lui J. S. Bach</i>, vol. I-III, Editura Muzicală, București, 1969-78. Voiculescu, D.: <i>Fuga în creația lui J. S. Bach</i>. Editura Muzicală, București, 2000.		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Dallami és szerkezeti fogalmak	Példák elemzése	Szemináriumi gyakorlatok, házi feladatok vizsgálata, javítása
2. Motívumláncok felfedezése	Példák elemzése	Szemináriumi gyakorlatok, házi feladatok vizsgálata, javítása
3. Elemzés: J. S. Bach: C-dúr kétszólamú invenció, BWV 772	Kottaelemzés	Szemináriumi gyakorlatok, házi feladatok vizsgálata, javítása
4. Tématranszformációk szerkesztése	Gyakorlatok megoldása és kijavítása	Szemináriumi gyakorlatok, házi feladatok vizsgálata, javítása
5. Elemzés: J. S. Bach: F-dúr kétszólamú invenció, BWV 779	Kottaelemzés	Szemináriumi gyakorlatok, házi feladatok vizsgálata, javítása
6. Kánon szerkesztése	Gyakorlatok megoldása és kijavítása	Szemináriumi gyakorlatok, házi feladatok vizsgálata, javítása
7. Elemzés: J. S. Bach: D-moll kétszólamú invenció, BWV 775	Kottaelemzés	Szemináriumi gyakorlatok, házi feladatok vizsgálata, javítása
8. Kétszólamú szigorú imitáció szerkesztése	Gyakorlatok megoldása és kijavítása	Szemináriumi gyakorlatok, házi feladatok vizsgálata, javítása
9. Elemzés: J. S. Bach: D-moll Chaconne, BWV 1004	Kottaelemzés	Szemináriumi gyakorlatok, házi feladatok vizsgálata, javítása
10. Elemzés: J. S. Bach: WTK, C-dúr fuga, BWV 846	Kottaelemzés	Szemináriumi gyakorlatok, házi feladatok vizsgálata, javítása
11. Elemzés: Permutációs fuga: J. S. Bach: <i>Himmelskönig, Sei Willkommen</i> c. kantáta, BWV 182	Kottaelemzés	Szemináriumi gyakorlatok, házi feladatok vizsgálata, javítása
12. Hármas fuga: J. S. Bach: WTK I. kötet cisz-moll fuga BWV 849	Kottaelemzés, szerkesztés	Szemináriumi gyakorlatok, házi feladatok vizsgálata, javítása
13. J. S. Bach: Goldberg-variációk, BWV 988	Kottaelemzés, szerkesztés	Szemináriumi gyakorlatok, házi feladatok vizsgálata, javítása
14. A rákkánon - J. S. Bach: <i>Zenei áldozat</i> , BWV 1079	Kottaelemzés, szerkesztés	Szemináriumi gyakorlatok, házi feladatok vizsgálata, javítása
Könyvészet Avasi B.: <i>Zeneelmélet</i>, vol. I. Editura Tankönyvkiadó, Budapest, 1987. Bent M.: <i>Counterpoint, Composition and Musica Ficta</i>. Routledge, 2002. Bergel, E.: <i>J. S. Bach, Die Kunst der Fuge</i>. Bonn, 1980. Bukofzer, M.: <i>Music in the Baroque Era</i>. New York, 1947. Eisikovits, M.: <i>Polifonia barocului. Stilul bachian</i>. Editura Muzicală, București, 1973. Gárdonyi Z.: <i>J. S. Bach ellenpont-művészetének alapjai</i>. Zeneműkiadó, Budapest, 1967. Gárdonyi Z.: <i>J.S.Bach kánon-és fúgaszerkesztő művészete</i>. Zeneműkiadó, Budapest, 1972. Jeppesen, K.: <i>Contrapunctul. Tratat de polifonie vocală clasică</i>. Editura Muzicală, București, 1967. Michels, U.: <i>SH Atlasz, Zene</i>. Editura Springer Hungarica, Budapest, 1994. Negrea, M.: <i>Tratat de contrapunct și fugă</i>, Editura Pentru Literatură și Artă, București, 1956. Palisca, C.: <i>Barokk zene</i>. Zeneműkiadó, Budapest, 1976. Riemann, H.: <i>Handbuch der Fugen-Composition</i>. Max Hesses Verlag, Berlin, 1971. Szabolcsi, B.: <i>A melódia története</i>. Editura Zeneműkiadó, Budapest, 1957. Terényi, E. – Coca, G.: <i>Contrapunct și fugă</i>. Editura MediaMusica, Cluj Napoca, 2010. Toduță, S.–Türk, H. P.–Herman, V.: <i>Formele muzicale ale Barocului în operele lui J. S. Bach</i>, vol. I-III, Editura Muzicală, București, 1969-78. Voiculescu, D.: <i>Fuga în creația lui J. S. Bach</i>. Editura Muzicală, București, 2000.		

9. Az epiztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- Az iskolai zenetanításban a zenetanár számára elengedhetetlen a kotta használata, mind a zeneművek megismertetése során a diákokkal, mind pedig a zenei gyakorlatokban, legyen szó kóruséneklésről vagy hangszerjáték oktatásáról.
- A pedagógusi pálya során számos polifon mű kerül a tanár kezébe, amelyekhez való értő és szakszerű hozzáállás kulcsfontosságú, akár a műelemzés, akár az előadás során.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A vizsgára való jelentkezés feltétele a kurzusok látogatásam valamint a megjelölt anyag ismerete.	Írásbeli vizsga az elméleti tananyagból; dallamkompozíció és kétszólamú feladat megszerkesztése bachi disszonanciahasználattal; többszólamú polifon műalkotás elemzése	50 %
10.5 Szeminárium / Labor		Szemináriumi gyakorlatok és házi feladatok megvizsgálása (5 kottakép elemzése); fúgatótema-szolmizáció; a szemináriumokon való aktív részvétel figyelembevétele	50 %
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
• jegyzetfüzet a tananyagból • a szemináriumi munka és házi feladatok elvégzése • előadásokon és szemináriumokon való részvétel (75%) • az előadásokon és szemináriumokon aktív jelenlét			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.

	A fenntartható fejlődés általános ikonja						
							

Kitöltés időpontja:
15.09.2025

Előadás felelőse:
dr. Csákány Csilla

Szeminárium felelőse:
dr. Csákány Csilla

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
...

Intézetigazgató:
.....